

BEZPEČNOST A ÚRAZY

(projekt pro 2. ročník ZŠ)

V dnešní době číhá na děti spousta různých nástrah. Například při cestě do školy, ve škole, ale i doma nebo ve volném čase. Jednou z příčin je jistá neznalost dětí, jak se v dané situaci mají zachovat, aby neohrožovaly sebe a ostatní nebo aby mohly někomu v závažné situaci pomoci. Dětem to nestačí jenom říct, protože to velmi brzy zapomenou. Je potřeba, aby se jim tato témata dostala hlouběji pod kůži. K tomu by měl přispět i tento projekt, který zahrnuje činnosti, které prolínají všechny vyučovací předměty. Snažily jsme se připravit takový projekt, aby se zde střídaly jak předměty, tak i metody a formy práce.

Cíle:

- zná a dodržuje základní pravidla pro chodce
- vysvětlí, k čemu slouží semafor
- zná vybrané dopravní značky, se kterými se setkává ve svém okolí
- uplatňuje základní pravidla silničního provozu
- rozlišuje, co je bezpečné a nebezpečné
- zná tísňová telefonní čísla
- prostřednictvím dramatizace vyjádří určitou situaci

Typ projektu :

- podle organizace: víceřadový
- podle navrhovatele: uměle připravený
- podle účelu: směřující k získání dovedností
- podle délky: střednědobý
- podle prostředí: třídní
- podle počtu zúčastněných: společný
- podle informačních zdrojů: vázaný

Organizace:

1.den

- 4 vyučovací hodiny

zahrnuto do předmětů : český jazyk, matematika, prvouka, výtvarná výchova, dramatická výchova

2. den

- 1 vyučovací hodina : tělesná výchova

3. den

- 1 vyučovací hodina : hudební výchova

4. den

- 1 vyučovací hodina : pracovní činnosti

VÝUKOVÉ METODY

- metody slovní – rozhovor, diskuze, vysvětlování
- metody názorně demonstrační – předvádění činností, pozorování
- metody praktické – grafické a výtvarné činnosti
- metody řešení problémů
- brainstorming
- didaktické hry

1. DEN

→ 4 - 5 vyučovacích hodin

- Rozhovor s dětmi o projektu. Seznámení s celým průběhem. Žáci dostanou slabý sešit velikost A4, kam si všechny činnosti budou zapisovat a kam si budou vlepovat všechny pracovní listy. Na konci týdne jim vznikne jejich knížka, která jim bude sloužit jako příručka, když něco zapomenou.

NEBEZPEČÍ V DOPRAVĚ

PRACOVNÍ LIST

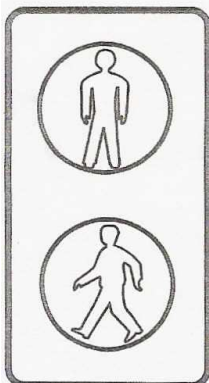
Semafor

Semafor, to je silnice pán. Barvami dává povely autům, autobusům, trolejbusům i chodcům a cyklistům. Každá barva na semaforu má svůj úkol, svůj povel. Ten musí každý poslouchat.

Úkol:

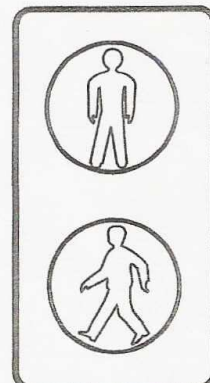
- ☀ Vybarvi správného panáčka v semaforu podle příkazu.

Ty dva brášky dobře známe,
však je často vídáváme.
Bydlí v jednom domečku,
každý ve svém kolečku.

STŮJ!

VOLNO!

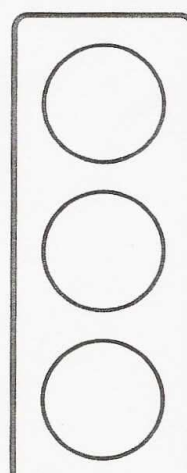
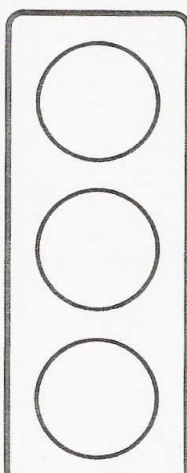
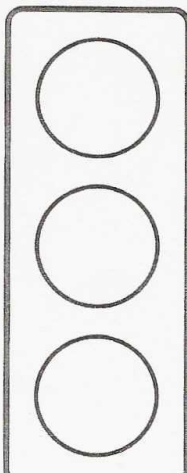
Úkol:

- ☀ Vybarvi semafony podle příkazů.

Na červenou
„STŮJ!“

Na oranžovou
„POZOR!“

Na zelenou
„VOLNO!“

- přečíst článek **SEMAFOR**

- rozřad do tabulky, kterou máš předkreslenou v sešitě, slova 1, 2, 3, 4 slabičná
semafor, silnice, povely, autobusy, chodci, cyklisté, auta, trolejbusy, pán (slova
napsaná na tabuli)

Úkol 1: - přečíst zadání + básničku =>vybarvi

Pohyb: **semafor**

Učitelka má vystřihnutá kolečka v barvě semaforu pro chodce a pro auta. Žákům ukazuje a oni podle toho reagují.

Úkol 2: - vybarvi podle příkazů

- Počítání – Zadání : Spočítej všechna kolečka na pracovním listu a začni počítat dle instrukcí. („K číslu, které ti vyšlo, přičti 3. K novému číslu přičti 4. ...)

$$13 + 3 = 16 \quad 7 - 7 = 0 \quad 15 - 1 = 14$$

$$16 + 4 = 20 \quad 0 + 9 = 9 \quad 14 + 4 = 18$$

$$20 - 10 = 10 \quad 9 + 3 = 12 \quad 18 - 5 = 13$$

$$10 - 5 = 5 \quad 12 - 2 = 10$$

$$5 + 2 = 7 \quad 10 + 5 = 15$$

▪ PRACOVNÍ LIST

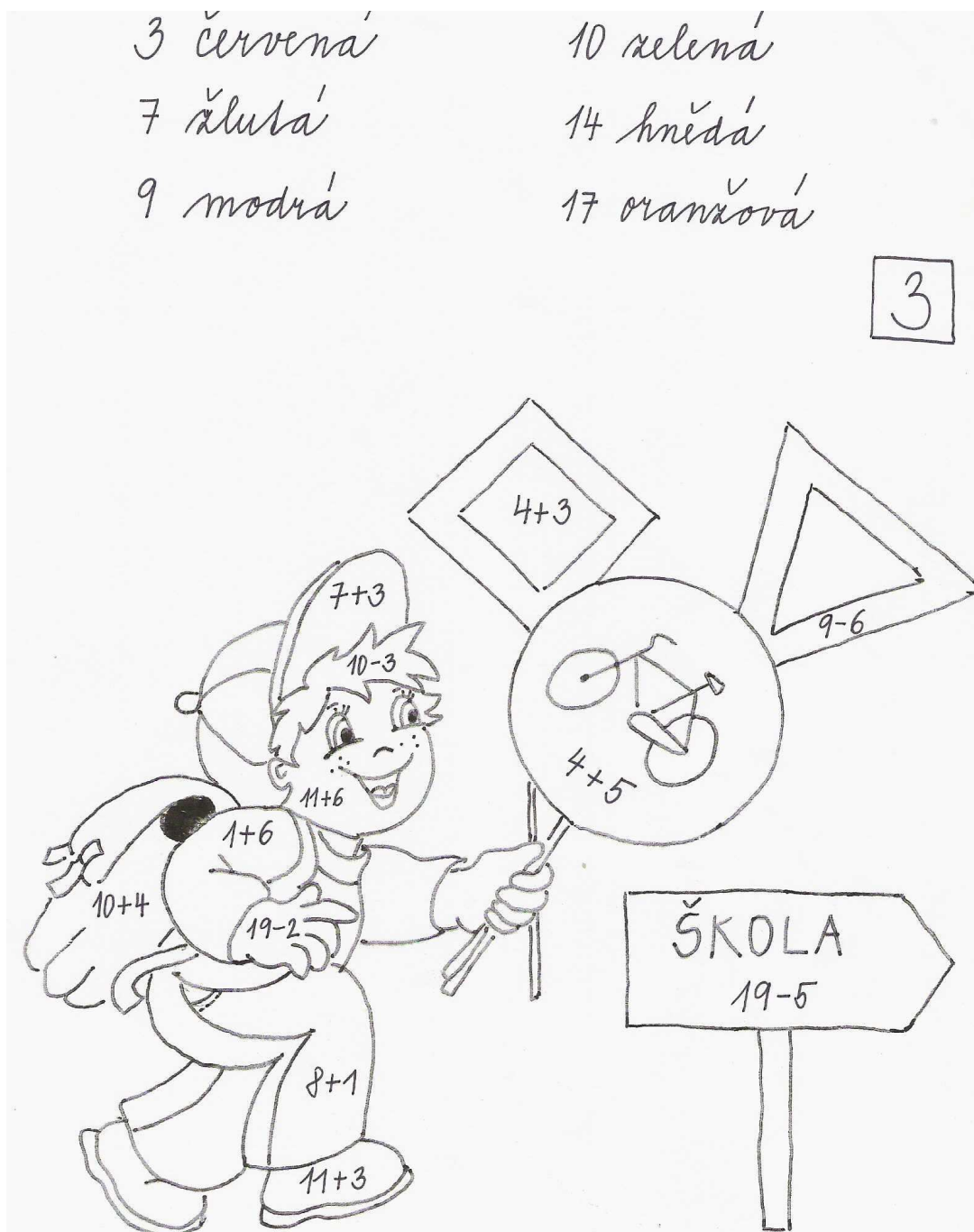
Dokresli značku (tvar ti napoví) + dopiš správný název

„To je dneska kolem křiku“,
říká čtverec obdélníku.
„Co se stalo kolečku?“
„Prý si svých pět švestek sbalí
a v červeném kolečku do světa
se odkutáí.“ Trojúhelník hopsá,
řadí: „Půjdu také, kamarádi!“
Hned za nimi čtverec letí:
„Hurá, budeme chránit děti!“

(značky i se správným názvem najdeš na koberci, zde se můžeš poradit. Pracovní list si tam ale nesmíš nosit, musíš si to přečíst a zapamatovat.)

Pro rychlíky: vymysli svoji novou značku (na druhou stranu pracovního listu)

▪ **PRACOVNÍ LIST – Barevné počítání**

NEBEZPEČÍ VE ŠKOLE

▪ PRACOVNÍ LIST

- co je a co není správné, co dělám já (a třeba bych neměl)

ŠPŘÁVNĚ   ŠPATNĚ   JÁ

Běhání mezi stoly.			
Houpání na židli.			
Při jídle a pití sedím.			
Jíst během hodiny.			
Házení předměty po třídě.			
Praní se spolužáky.			
Sezení na parapetech.			
Stříkání vodou po zemi.			
Vyklánění se z oken.			
Běhání po chodbách.			
Po zvonění sedím na svém místě.			
Držím se vždy zábradlí.			
Lezení na cvičební nářadí bez svolení učitelky.			

- následný rozhovor na koberci – o tom, jak co vybarvily a proč

▪ **PLAKÁT- pravidla třídy** skupinová práce (4)

- vymyslete pravidla, kterými se budete řídit a budete je dodržovat

- hezky vyzdobit

- děti stvrdí svým podpisem

▪ POČETNÍ SCHODIŠTĚ

„V naší škole máme jedno velké schodiště, na kterém se vám může přihodit nějaký úraz, ale když budete opatrní, nemůže se vám nic stát. Tak je to i s početním schodištěm, když budete počítat pozorně, určitě se dostanete až nakonec.“

- kdopak z vás ví, kolik je vás ve třídě, spočítejte se (např. 16)

$$\begin{array}{r} \underline{16} \\ -6 \quad \underline{10} \\ \quad -1 \quad \underline{9} \\ \qquad +6 \quad \underline{15} \\ \qquad \qquad +5 \quad \underline{20} \\ \qquad \qquad \qquad -10 \quad \underline{10} \\ \qquad \qquad \qquad \qquad -6 \quad \underline{4} \\ \qquad \qquad \qquad \qquad \qquad ! \\ \qquad \qquad \qquad \qquad \qquad \qquad \underline{\quad} \\ \qquad \qquad \qquad \qquad \qquad \qquad \underline{9} \quad +5 \\ \qquad \qquad \qquad \qquad \underline{16} \quad +7 \\ \qquad \qquad \underline{18} \quad +2 \\ \underline{10} \quad -8 \\ \underline{3} \quad -7 \\ \underline{1} \quad -2 \end{array}$$

Pro rychlíky: $\underline{1}$

$$\begin{array}{r} +3 \quad \underline{4} \\ \quad +5 \quad \underline{9} \\ \qquad +7 \quad \underline{16} \\ \qquad \qquad +4 \quad \underline{20} \end{array}$$

- „Nejenom ve třídě a na chodbách se vám může něco přihodit, ale i v tělocvičně. I tam na sebe musíme dávat pozor a být opatrní. Zavzpomínejte, které náradí a pomůcky máte v tělocvičně!“

Vypsat na řádek: (učitelka na tabuli)

„Podtrhněte pastelkou všechna náradí, na která nikdy nesmíš bez dozoru a jedno z náradí nakresli.“

NEBEZPEČÍ V DOMÁCNOSTI

PRACOVNÍ LIST

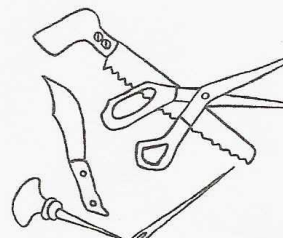
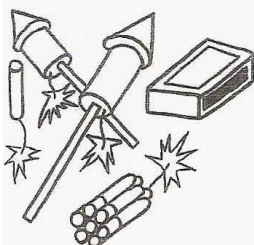
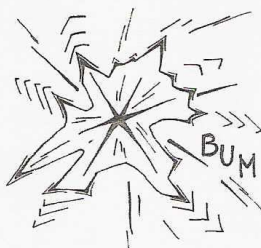
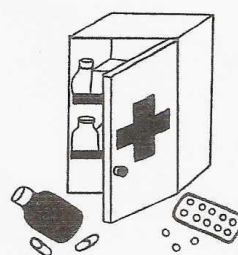
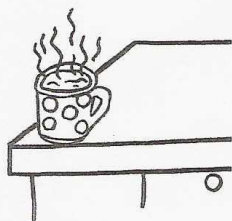
„Nejenom ve škole na tebe čeká spousta nebezpečí, ale také doma!“

Úkoly: spoj a vybarvi!

At' je doma bezpečno

Úkol:

- ☼ Nejprve si dobře prohlédni obrázky a uvědom si, co je na nich nakresleno. Potom spoj čarou ty obrázky, které patří k sobě.
- ☼ Vysvětli, co se stalo a proč?

Následný rozhovor – Proč se tak stalo? (na koberci)

Co uděláme, když se vám nebo někomu z rodiny doma něco stane?

- **SCÉNKY** – volání doktora
  - žáci vytvoří dvojice, ve kterých si nacvičí jednoduchou scénku, jak by zavolali doktora, kdyby se jim nebo někomu blízkému něco stalo.
  - rozhovor, co na scénce bylo pěkné, co jí chybělo apod.
- **PRÁCE VE SKUPINÁCH** – učitelka rozdělí podle barvy vršků, které si děti se zavřenýma očima vylosují

Plakáty s důležitými telefonními čísly - (hasiči 150, záchranná služba 155, policie 158)

  - každá skupinka může pracovat jinak, doplnit obrázky apod.
- **Počítání s těmito čísly**
  - vypište si tato čísla 150, 155, 158
  - které číslice se nám tam objevují, vypiš! (0, 1, 5, 8)
  - „Zapřemýšlejte, jakým způsobem můžeme tato čísla sčítat?“
  - $1+5+0 = 6$; $1+5+5 = (5+5+1) = 11$; $1+5+8 = (8+1+5) = 14$

Opiš z tabule a vypočítej!

$14+6=20$	$11+6=17$	$14+5=19$
$8-5=3$	$14-1=13$	$6-5=1$
$11+8=19$	$5+11=16$	$11+1=12$
$6+1=7$	$8+1=9$	$8-1=7$

Rozložte : 14   8   6

Pro rychlíky:

12 + ² 14 - ⁴ 10 - ⁶ 4 + ⁵ 9 + ³ 12

- Pohyb HLAVA, RAMENA, KOLENA, PALCE
  - aby si žáci trochu odpočinuli od práce

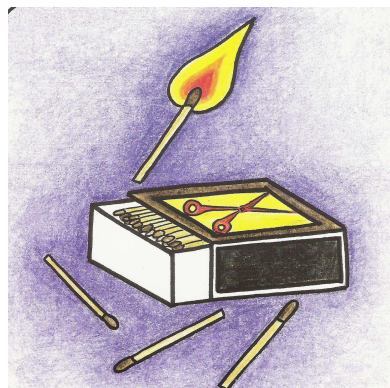
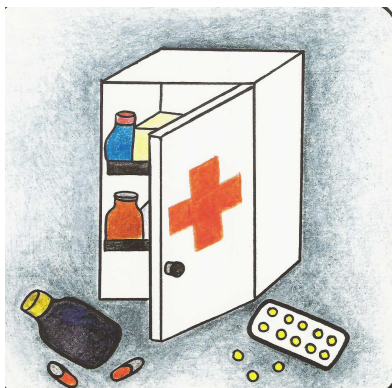
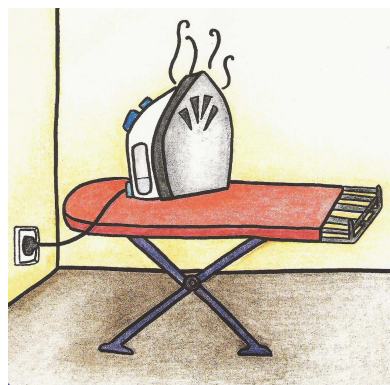
▪ PRÁCE S OBRÁZKY

„Na tabuli vidíte několik předmětů, které určitě znáte. Máte je možná doma, v garáži, sklepě nebo jsou někde venku. Některé z nich vám ale mohou vážně ublížit.

Jestlipak víte které?

Z tabule opiš slova vedle obrázků!“ –

(Zápalky, horká žehlička, léky, ostré předměty)

Pro rychlíky:

„Vypiš věci, se kterými si můžeš hrát!“

(míč, kostky, drak)

NEBEZPEČÍ VE VOLNÉM ČASE

▪ PRACOVNÍ LIST – Bezpečně trávím volný čas

- rozhovor na koberci - „Vždy vysvětlí PROČ?“

Nalezených a neznámých věcí se nedotýkám.

V přírodě nikdy nejím rostliny a plody, které neznám.

Nikdy nelezu na strom.

Nikdy nehladím volně pobíhající psy.

Nikdy nelezu ani nesahám na sloupy elektrického vedení.

Nikdy nezapaluji ani malý ohýnek blízko skládky nebo lesa.

Neskáču do vody tam, kde to neznám.

V zimě nestoupám sám na led.

Nikdy nelezu do polorozbořených staveb nebo domů.

Nikdy si nehraji na ulici nebo silnici.

▪ příběh NA ULICI

- já žákům přečtu

- rozhovor o příběhu

HRY NA ULICI

Druhý den ráno svítilo sluníčko a nebe bylo bez mráčku. Maminka měla ještě jeden den volna, a tak se všichni společně nasnídali. Potom začal Honzík vyzvídat: „Maminko, kam půjdeme dneska?“

„Dnes s vámi nikam nepůjdu, kluci. Musím prát, žehlit a uklízet. Musíte si vystačit sami.“

Niki s Honzíkem posmutněli. S maminkou si přece jen užili víc. „Jděte zase na dopravní hřiště,“ radila jim. „Tam si vyhraje i beze mne.“

„Tam už to známe,“ mračil se Honzík. Pak ale dostal nápad. „Leda, že bys nám dovolila vzít si koloběžku a kolo.“

„Když mi slíbíte, že budete jezdit opravdu jenom na hřišti, tak vám to dovolím,“ řekla váhavě maminka a podívala se z Honzíka na Nikiho.

„Slíbujeme, jenom na hřišti,“ kývali oba horlivě hlavami.

„Tak pojďte se mnou.“ Maminka šla na dvorek a vyndala z kůlničky malé dětské kolo a stříbrnou chromovanou koloběžku. Honzík popadl kolo a na Nikiho zbyla koloběžka.

„Chtěl bych taky kolo,“ řekl uraženě.

„Dvě kola nemáme,“ vysvětlovala maminka. „Budete se střídát. Chvilí může jezdit na kole Honzík a chvilí zase ty. A nebuďte tam dlouho, nachystám vám svačinu.“

Kluci zmizeli, jako když do vrabců střílí. Chvilí projížděli dopravní hřiště sem a tam. Teď už nebyli jen chodci, ale byli řidiči! Jenže řidič musí znát mnohem víc předpisů než ten, kdo chodí pěšky. Když chtěli všechny ty předpisy a zákazy dodržet, museli pořád zastavovat. Tady byla přednost v jízdě, tam křižovatka, tu jednosměrka.... Nikiho to přestalo bavit.

„Jedu pryč!“ zavolal a už ujížděl směrem do ulice vedoucí podél hřiště.

„Panečku, tady to frčí,“ pochvaloval si a projížděl se po ulici sem a tam. Honzík se vylekal.

„Co to zase vyvádíš!“ křičel na něho. „Vrať se zpátky! Niki!“

V tu chvíli vyrazilo z vedlejší ulice auto. Niki vytřeštil oči, odhodil koloběžku a skočil do příkopu. Zaskřípaly brzdy, ozvalo se chrupnutí a koloběžka skončila pod jeho koly.

„Kluku hloupý!“ zakřičel řidič.

Niki vykukoval z příkopu a leknutím ztratil řeč. Řidič vyskočil z auta a přiběhl k němu. „Nestalo se ti nic?“ ptal se úzkostlivě.

„A...asi ne,“ soukal se Niki nahoru.

„Tos měl tedy štěstí,“ oddychl si řidič. „Co tě to napadlo, prohánět se po ulici? Copak nevíš, že se to nesmí? Od čeho je hřiště?“

„Nezlobte se, já už to nikdy neudělám,“ špitnul Niki provinilým hlasem.

„To doufám. Ale tu koloběžku už nikdo nespraví,“ řekl řidič a vytáhl z pod auta na placičku rozjetou koloběžku. „Tak si pamatuj, co jsi slíbil,“ pohrozil zvednutým ukazováčkem Nikiemu a odjel.

„Tys tomu dal,“ mračil se Honzík. „Co teď řekneme mamince?“

„Ty za to nemůžeš, to já,“ řekl Niki a sklonil hlavu. Hrozně se styděl za to, co provedl, a chtělo se mu plakat. Pomalu se loudali domů.

„Proboha! Co se stalo?“ lekla se maminka, když viděla Nikiho s rozbitou koloběžkou v ruce. Niki se rozplakal a pověděl mamince, co provedl.

„Z té rozbité koloběžky si nic nedělej,“ řekla maminka mírně a pohladila ho po rozčuchaných vlasech. „Honzík na ní stejně nejedí. Hlavně, že se tobě nic nestalo.“

„To je pravda,“ moudře dodal Honzík. „Měl jsi štěstí. Teď si alespoň budeš pamatovat, že si na ulici nikdy nesmíš hrát!“

Odpověz na otázku:

Mohou si děti hrát na ulici nebo na silnici?

Mohou děti jezdit po silnici nebo ulici na kole, koloběžce nebo tříkolce?

Co uděláš, spadne-li ti do ulice míč nebo jiná hračka?

▪ ILUSTRACE K PŘÍBĚHU

- žáci si vylosují část příběhu, kterou nakreslí

1) domlouvání s maminkou

2) na dvorku maminka vytahuje koloběžku, kluci tam stojí

3) jak jezdí na dopravním hřišti

4) srážka auta s koloběžkou, Niki u toho

5) Niki, Honzík a maminka s rozbitou koloběžkou u domku

- krátké vyprávění podle ilustrací (vybrané děti)

NÁSLEDUJÍCÍ DNY:

→ každý den zařazena tematika Bezpečnost a úrazy do jedné vyučovací hodiny

1. Tělesná výchova

▪ Rozhovor s dětmi o nástrahách a možných úrazech v tělocvičně. Které nářadí a náčiní může být nebezpečné.

▪ Štafetová hra

- různé disciplíny, ve kterých si děti uvědomují nebezpečí některých věcí

- žáci jsou rozděleni do několika družstev a vždy vybíhá jeden

např.

horký předmět – žák utíká na druhou stranu tělocvičny pro míček, který si pak cestou přehazuje z ruky do ruky

léky – vršek od PET lahve představuje tabletku, kterou žák bude před sebou foukat

▪ Dopravní provoz

- děti se rozdělí do 4 skupin a postaví se do rohů tělocvičny

- uprostřed tělocvičny stojí policista (učitel nebo i žák), který dává pažemi pokyny, jak se budou dopravní prostředky v křižovatce pohybovat

- skupinky tak mění svoje pozice, dbají na bezpečnost (do nikoho nevrážejí) a dodržují pokyny policisty

▪ Hry s vršky od PET lahve

➤ žáci vybíhají postupně pro vršky dané barvy (vybíráme barvy semaforu)

➤ relaxace s vršky ve dvojicích – žáci si postupně jeden na druhého pokládají na tělo vršky v barvách, které jsou v silničním provozu dobře viditelné

▪ Opičí dráha

- po tělocvičně nachystaná opičí dráha s různými překážkami

o žíněnka = náledí (válí sudy)

o natažené švihadlo = elektrické vedení (běží po špičkách a třepe se při tom)

- o kruh = hluboký vodní příkop (skočí dovnitř a kruhem se protáhne)
- o houbička v kruhu = nebezpečí kluzké louže (3x kruh oběhne)
- o lavečka = obrubník na chodníku (opatrně přejít a nespadnout)

▪ Pohybové hry

- na hasiče – nácvik šplhu o tyči
- na záchranáře – honička, při níž si žáci rozdělí role (4 záchranáři a 1 honič), chycený hráč lehne na zem a záchranáři ho přiběhnou zachránit (naloží ho na žíněnku a kousek ho odtáhnou)
- na policajty – 2 policajti jsou honiči a ostatní jsou neposlušnými řidiči

- po těchto hrách si žáci zopakují telefonní čísla na tyto instituce

2. Hudební výchova

▪ Poznávání zvuků

- nahrávka různých zvuků (troubení auta, něco se rozbilo, siréna, někdo volá o pomoc, sanitka, srážka aut, výbuch petardy ...)
- děti zvuky identifikují a poté se společně bavíme o tom, kde by se s danými situacemi mohly setkat a jak by jednaly

▪ Práce s básničkou

Hrál si Jenda na silnici
a teď leží v nemocnici.
Musí ležet pěkně zticha,
občas jenom smutně vzdychá.
Nebude již nikdy přišť
z ulice si dělat hříšť.

- rozhovor o básničce (co se stalo a proč)
- deklamace básničky / dbát na správnou výslovnost/
- rytmizace básničky
- pokus o melodizaci

▪ Nácvik písně **Vlak od V. Bláhy:**

1. Jede, jede vlak, syčí jako drak,
uličnický zahvzdá, ztratí kouře mrak.
2. Jede, jede vlak, letí jako pták,
kola se mu roztočí, ať přechází zrak.

- s nacvičenou písní si můžeme dále hrát. Změníme její tempo (postupně zrychlujeme a zpomalujeme) nebo dynamiku (zesilujeme, zeslabujeme).
- rozhovor - proč vlak může „zahvzdat“
  - kde můžete vlak vidět
  - jak a kde správně přecházet koleje

- při rozhovoru s dětmi se zaměříme na to, co vše budou o prázdninách dělat. Kromě cestování hromadnými prostředky budou jezdit i na kole. Připomeneme

základní pravidla pro jízdu na kole – vyjíždění od okraje vozovky, vyjíždění z lesní či polní cesty na silnici, přizpůsobení jízdy provozu. Pro bezpečnost je nutné mít dobře vybavené a seřízené kolo a používat ochrannou helmu.

- **návyky správného dýchání, nezadržovat dech**

3. Pracovní činnosti

- **Vaření pudinku**

- nebezpečné předměty v kuchyni
- děti se učí pracovat podle pracovního postupu a dodržovat bezpečnost práce
- kontrolují potraviny, zda jsou v pořádku (datum min. trvanlivosti, výroby apod.)
- ukázka nebezpečných situací při vaření
  - nesahat na plotny sporáku ani na rozpálený kastrolek
  - kastrolek s horkým mlékem na okraji sporáku nebo dlouhé ucho hrnce trčící ze sporáku (nebezpečí popálení)
  - nenechávat na sporáku nic bez dozoru
  - nikdy nezapomenout vypnout sporák